

רשויות

ספר החוקים

18 בינואר 1978

883

י' בשבט תשל"ח

עמוד

61

חוק האפוסטרופוס הכללי, תשל"ח—1978

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

חוק האפוטרופוס הכללי, תשל"ח-1978 *

1. בחוק זה –
- “נכס עזוב” – נכס שנתקיימו בו אלה:
- (1) לא נמצא מי שרשאי ומטוגל לנהוג בו מנהג בעלים או לנהלו, או שבעלו אינו ידוע;
- (2) הנכס נמצא בארץ, ובנכס של אזרח ישראלי, של תושב ישראל, או של תאגיד הרשום בישראל או שהוקם בה – גם נכס שנמצא בחוץ לארץ;
- “מעונין” בנכס עזוב – מי שיש לו זכות באותו נכס או זיקה קיימת או צפויה בו, לרבות נושה של אדם כזה;
- “בית משפט” – בית משפט מחוזי;
- “צו ניהול” – צו לפי סעיף 6 (א).
2. (א) שר המשפטים ימנה אפוטרופוס כללי, ורשאי הוא למנות משנה וסגן או סגנים לאפוטרופוס הכללי ולקבוע את סמכויותיהם.
- (ב) האפוטרופוס הכללי מופקד על ניהולם של נכסים עזובים לפי הוראות חוק זה; כן מוסמך הוא לבצע כל תפקיד אחר שקיבל על עצמו או שהוטל עליו על פי דין או החלטת הממשלה.
3. האפוטרופוס הכללי הוא תאגיד, כשר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית.
4. (א) האפוטרופוס הכללי רשאי לבצע תפקיד מתפקידיו גם באמצעות אדם שלא מבין עובדי המדינה שהוא ממונה עליהם (להלן – נציג), ורשאי הוא לאצול לנציג סמכות מטעם כוחותיו לגבי נכס מסויים ולשלם לו את שכרו.
- (ב) נציג יפעל לפי הוראות האפוטרופוס הכללי ובפיקוחו, אך אין בכך או בתשלום שכרו על פי סעיף קטן (א) כדי ליצור יחסי עובד ומעביד בין הנציג לבין האפוטרופוס הכללי או המדינה.
- (ג) האפוטרופוס הכללי ורשאי, לפני מינויו של נציג או אחרי כן, לדרוש שהנציג ישעבד נכסים או יתן ערובה לזבטות מילוי תפקידו וחובותיו, ורשאי הוא בכל עת לדרוש מן הנציג ערובה נוספת או לשחרר ערובה שניתנה, כולה או מקצתה.
5. (א) מי שמחזיק בנכס עזוב או בנכס שיש לו יסוד להניח שהוא עזוב, וכן עובד ציבורי שנודע לו על נכס כזה אגב גילוי תפקידו, חייב להודיע על כך לאפוטרופוס הכללי ולמסור לו את הפרטים הידועים לו על הנכס.
- (ב) נודע לאפוטרופוס הכללי – דרך הודעה לפי סעיף קטן (א) או בדרך אחרת – על נכס שיש יסוד להניח שהוא נכס עזוב, יצרוך הקירה כזו לברר אם יש מקום לניהולו לפי חוק זה, והוא יהיה מוסמך לאסוף ראיות לשם כך.
- (ג) מצא האפוטרופוס הכללי בהקירתו שיש מקום לניהולו של נכס עזוב לפי חוק זה, יפנה אל בית המשפט בבקשה למתן צו ניהול או ינהלו לפי סעיף 7.

* בחקבל בכנסת ביום א' בשבט תשל"ח (9 בינואר 1978); הצעת החוק ודבריו הסבר פורסמו בהח"ח 1270, תשל"ח, עמ' 52.

6. (א) לפי בקשה של האפוטרופוס הכללי, של מעונין או של הירועץ המשפטי לממשלה, רשאי בית המשפט לצוות על האפוטרופוס הכללי לנהל נכס עזוב מטורים או את הנכסים העזובים של פלוני או של עזבונו.
- (ב) לא תקובל בקשתו של מעונין על פי סעיף קטן (א) אלא אם הוכח שהודיע לאפוטרופוס הכללי בכתב לפחות 30 יום קודם לכן על כוונתו להגיש.
- (ג) היה לאפוטרופוס הכללי יסוד להניח כי נכס מטורים הוא נכס עזוב, רשאי בית המשפט, על פי בקשת האפוטרופוס הכללי, לצוות על בקיטת אמצעים לשמירת הנכס או הזכויות בו, לריבית עיכוב זמני של פעולות בנכס, ניהולו הזמני בידי האפוטרופוס הכללי ומכירת נכס פטריד, ככל שייראה לבית המשפט.
7. נכסים עזובים ששוויים אינו עולה על 10,000 לירות או על סכום אחר שקבע שר המשפטים בצו באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי האפוטרופוס הכללי לנהלם גם ללא צו ניהול.
8. (א) נוכח בית המשפט שבנסיבות הענין רצוי שנכס עזוב ינהל בידי אדם זולת האפוטרופוס הכללי שניהולו בידי אותו אדם אינו עלול לפגוע בנכס או בזכויות של מעונינים, רשאי בית המשפט לתת צו המטיל את ניהול הנכס על אותו אדם, ובלבד שהנכסים לכך.
- (ב) בית המשפט רשאי לתת צו לפי סעיף קטן (א) אם מלכתחילה ואם אחרי שניתן צו ניהול או צו ניהול זמני על פי סעיף 6 (ג), ורשאי הוא להתנות את הצו במתן ערובה לניהולו התקיין של הנכס ובתנאים אחרים, וכל כפי שימצא לנכון.
- (ג) אדם שניתן לו צו ניהול לפי סעיף זה חייב להגיש לאפוטרופוס הכללי דין וחשבון על ניהול הנכס כפי שיורה האפוטרופוס הכללי ולפחות אחת לשנה, ולמסר לאפוטרופוס הכללי מידע נלא לפי דרישתו; הוראות סעיפים 9, 10 (א) ו-11 עד 16 יחולו בשניוניים המהויינים, גם על אדם כזה.
9. (א) האפוטרופוס הכללי חייב לכבש את הנכסים שבניהולו, לנהלם ולעשות בהם מה שעשוי, לדעתו, להציל למעונינים בהם.
- (ב) פעולות אלה טעונות אישור מראש של בית המשפט:
- (1) פעולה שתקפה תלוי בווישום בפנקס המתנהל על פי חוק;
  - (2) מכירת נכס ששווי המוערך עולה על 100,000 לירות או על סכום אחר שקבע שר המשפטים בתקנות באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.
10. (א) לענין סעיף זה ימנה שר המשפטים ועדת השקעות בהרכב זה:
- (1) בא כוח שר המשפטים - יושב ראש;
  - (2) בא כוח שר האוצר;
  - (3) בא כוח נגיד בנק ישראל.
- (ב) ועדת ההשקעות תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה, במידה שלא נקבעו בתקנות.
- (ג) היו בין הנכסים שבניהול האפוטרופוס הכללי כספים, בין מלכתחילה ובין עקב מימוש של נכסים אחרים, והכספים אינם זרושים לצרכי הניהול השוטפים, חייב האפוטרופוס הכללי להחזיקם או להשקיעם, כדרוש לשם שמירת הקרן והכשתה פירות, באחת הדרכים שקבעה ועדת ההשקעות או בדרך שהורה בית המשפט.
- (ד) כספים כאמור שבאו מנכסים שונים רשאי האפוטרופוס הכללי להשקיע במשותף, כלי לייחס את ההשקעה לנכסים מסויימים, באחת הדרכים שקבעה ועדת ההשקעות.

צו ניהול וצו זמני

ניהול ללא צו ניהול

צו ניהול לאדם זולת האפוטרופוס הכללי

דרך ניהול

השקעת כספים

(ה) ויוזמים מהשקעה משותפת, בניכוי הוצאותיה, ייזקפו לזכותו של כל נכס שממנו באו הכספים, והפסדי ההשקעה ייזקפו לחובת הנכס, הכל כשיעור שיתופו בהשקעה, לפי סכום ולפי זמן.

(ו) האפוטרופוס הכללי ימציא לועדה לעניני ביקורת המדינה של הכנסת, לא יאוחר משה חושים לאחר תום שנת הכספים, דין וחשבון כספי על פעולות ההשקעה המשותפת בשנת הכספים שחלפה.

פרטה וחשבונות

11. (א) האפוטרופוס הכללי יערוך פרטה וינהל חשבונות לגבי הנכסים שבניהולו; שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות הוראות לענין עריכת הפרטה וניהול החשבונות וביקורתם.

(ב) רישומים שנעשו בחשבונות האמורים במהלך הריגיל של פעולות האפוטרופוס הכללי יהיו ראיה לכאורה לאמור בהם.

הוצאות הניהול

12. (א) הוצאות ניהולו של נכס, לריבית תשלומי החובה החלים עליו על פי כל דין ושכר האפוטרופוס הכללי (להלן בסעיף זה -- הוצאות הניהול), יחולו על הנכס, אם לא הורה בית המשפט שיחולו, כולן או מקצתן, על נכס אחר או על אדם פלוני.

(ב) האפוטרופוס הכללי רשאי לקצו את הוצאות הניהול שהוציא בקשר עם נכס מסויים כנגד הכנסות שקיבל מנכס אחר של אותו בעל המנוהל כידור.

(ג) האפוטרופוס הכללי יגבה את הוצאות הניהול מתוך הנכסים; ההוצאות יהיו שעבוד ראשון על הנכסים.

עיון במסמכים

13. (א) מעונין בנכס פלוני רשאי לעיין במסמכים שפירט בבקשתו והנוגעים לאותו נכס, פירט להרשומות ולהתכתבות פנימית, זולת אם היה האפוטרופוס הכללי סבור שהבקשה הוגשה שלא בתום לב; מי שרשאי לעיין במסמך, ורשאי גם לקבל העתק ממנו.

(ב) האפוטרופוס הכללי אינו חייב להציג בהליך משפטי מסמך הנוגע לנכס או לניהולו, אלא לפי צו של בית המשפט.

הוראות בית המשפט

14. לפי בקשה של האפוטרופוס הכללי, של מעונין או של היועץ המשפטי לממשלה, ואף מיזמתו הוא, רשאי בית המשפט לתת לאפוטרופוס הכללי הוראות בכל הנוגע למילוי תפקידו וכן בענין מותן הענקות לאדם הזכאי למזונות מבעל נכס עזוב ומתן הלוואות לבן-זוג או לקרובי משפחה של בעל הנכס.

סיום הניהול

15. (א) האפוטרופוס הכללי ינהל נכס עד שיתייצב אדם ויוכיח להנחת דעתו שהוא רשאי לקבלו, או שהוברר לאפוטרופוס הכללי שהנכס חדל להיות נכס עזוב.

(ב) הגיע ניהולו של נכס לפי חוק זה לסיומו, או שנחברר שלא היה מקום לתת עליו צו ניהול, יתן האפוטרופוס הכללי לבית המשפט דין וחשבון וימסור לו את החשבונות המתחייבים לאותו נכס, כשהם מבוקרים כפי שנקבע בתקנות, ומשעשה כן יחול עליו, לענין פטור מאחריות, הדין החל על מנהל עזובין לפי סעיף 88 לחוק הירושה, תשכ"ה-1965.

(ג) גמשך ניהולו של נכס לפי חוק זה חמש עשרה שנה ושוכנע בית המשפט, לפי דו"ח מאת האפוטרופוס הכללי, שאין הצדקה להמשיך בניהול, רשאי בית המשפט לצוות שהאפוטרופוס הכללי יעביר את הנכס לקנין המדינה, ולתת לו תעודת שחרור.

(ד) העברת נכס לפי סעיף קטן (ג) אין בה כדי למנוע ממעונין לחבוע מהמדינה את הנכס או את שווי כפי שהיה ביום העברתו למדינה, בצירוף ריבית לפי חוק פסיקת ריבית, תשכ"א-1961², והמדינה תתן לו את הנכס, אם הוא עדיין בידה, או את שווי לפי בחירתו.

1 ס"ח תשכ"ה, עמ' 63.

2 ס"ח תשכ"א, עמ' 192.

16. פעולה שנעשתה בתום לב בין האפוטרופוס הכללי לבין אדם אחר, מתוך הגוזה שנכס פלוני הוא נכס עזוב, תעמוד בתקפה גם אם בתגלה לאחוריו מכן שהנכס לא היה עזוב. כשרות פעולות
17. (א) האפוטרופוס הכללי רשאי לבקש מבית המשפט שיזמין ויחקור כל אדם בענינים השייכים לתחום פעולתו. סמכויות עזר
- (ב) הודה אדם בחקירה לפי סעיף קטן (א) שהוא מזויק בנכס עזוב, רשאי בית המשפט לצוות על אתר שימסור את הנכס לאפוטרופוס הכללי במועד ובתנאים שיקבע בית המשפט.
- (ג) פרוטוקול של חקירה לפי סעיף 5 (ב) ולפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יהיה קביל כראיה על תכנו בכל הליך משפטי שהאפוטרופוס הכללי צד בו.
- (ד) דינו של מי שהוזמן לחקירה לפי סעיף 5 (ב) לענין הוצאתו ושכרו ושל מי שהוזמן לחקירה לפי סעיף קטן (א) לכל ענין — כדין עד שהוזמן להעיד בבית משפט בהליך אזרחי.
18. (א) אלה דינם מאטר שנה או קנס עשרת אלפים לירות:
 (1) מי שהפר ביודעין את הוראות סעיף 5 (א);
 (2) מי שסירב או נמנע למסור מידע או מטמך שהוא נדרש למסרם לפי סעיף 5 (ב).
 (ב) ואלה דינם מאטר שלוש שנים או קנס שלושים אלף לירות:
 (1) מי שלא מסר נכס עזוב לאפוטרופוס הכללי או לנציגו לפי דרישתם;
 (2) מי שתפס נכס, ניהל, העבירו או מסרו לאדם אחר זולת האפוטרופוס הכללי, או טיפל בו בדרך אחרת ביודעו שהנכס עזוב או שחוק זה עשוי לחול עליו ובלי שהורשה לכך כדין.
19. (א) לענין סעיפים 8 ו-9 לחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), תשי"ח-1958, וסעיפים 2 עד 4, 8 ו-9 לחוק הנויקים האזרחיים (אחריות המדינה), תשי"ב-1952, דין האפוטרופוס הכללי כדין המדינה.
 (ב) האפוטרופוס הכללי או מי שפעל מכוחו לא ישאו באחריות לנזק שגרמו אם פעלו בהתאם להוראות בית המשפט או באישורו.
20. סעיפים 4, 9 (ב) עד 12, 14, 16, 17, 19 ו-23 (ב) לחוק זה יהולו גם כשהאפוטרופוס הכללי מנהל נכסים לפי חוק אחר, כולל נכסים שניהל ערב תחילת חוק זה.
21. נכסים שערב תחילתו של חוק זה היו מוקנים לממונה על רכוש האויב לפי פקודת המסחר עם האויב, 1939, יראו אותם מתחילת חוק זה כמשותפים מהוראות אותה פקודה וכאילו ניתן לגביהם צו ביהול.
22. נכסים שעל פי צו לפי פקודת האפוטרופוס הכללי, 1944 (להלן — צו קודם), היו מוקנים לאפוטרופוס הכללי או שהיו בניהול שלו או של אדם אחר, יראו אותם מתחילת חוק זה כאילו ניתן לגביהם באותו יום צו ביהול או צו לפי סעיף 8 (א), לפי הענין, אולם התקופה האמורה בסעיף 15 (ג) תחשב מתחילת הצו הקודם.

3 ט"ח תשי"ח, עמ' 118.

4 ט"ח תשי"ב, עמ' 339.

5 ע"ר 1939, תוס' 1, עמ' 79.

6 ע"ר 1944, תוס' 1, עמ' 110.

23. (א) שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות בדבר –

- (1) שכר שרשאי האפוטרופוס הכללי לשלם לנציג שמינה לפי סעיף 4 (א);
(2) שכר שיש לשלם לאפוטרופוס הכללי בעד פעולותיו לפי חוק זה או לפי חוק אחר.

(ב) בית המשפט מוסמך להגדיל או להפחית שיעור של שכר שנקבע לפי סעיף קטן (א) (2) אם הנסיבות מצדיקות זאת.

24. פקודת האפוטרופוס הכללי, 1944 – בטלה. ביטול

25. (א) בסעיף 27 לחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955 –

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "והוראות סעיפים 44, 47, 57 ו-72 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962, "חולו" יבוא "והוראת סעיף 72 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962, תחול";
(2) סעיף קטן (ג) – בטל.

(ב) בסעיף 14 לחוק התתיישנות, תשי"ח-1958, בסוף הגדרת "בעל דין" יבוא "ולגבי נכס שבניהולו של האפוטרופוס הכללי – בעל הנכס".

(ג) בסעיף 65 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962, אחרי "54 סיפה" יבוא "57".

26. תחילתו של חוק זה בתום ששה חדשים מיום פרסומו. תחילה

שמואל תמיר
שר המשפטים

מנחם בגין
ראש הממשלה

אפרים קציר
נשיא המדינה

7 ס"ח השט"ו, עמ' 121.
8 ס"ח תשי"ח, עמ' 112.
9 ס"ח תשכ"ב, עמ' 120.

